

BELGISCHE SENAAT**ZITTING 1984-1985**

20 MEI 1985

Voorstel van wet tot hervorming van de wet van 20 april 1874 betreffende de voorlopige hechtenis

(Ingediend door de heer Weckx)

TOELICHTING

Vrijheid is een hoog goed. Het toepassen van de wet op de voorlopige hechtenis is dan ook een delicate aangelegenheid. Het is duidelijk dat slechts mag worden overgegaan tot de maatregel van de voorlopige hechtenis als voldaan is aan een aantal voorwaarden. Er moeten voldoende aanwijzingen van schuld tegen de verdachte bestaan.

De verdachte moet eerst ondervraagd zijn, behoudens onmogelijkheid.

In het geval dat de straf bepaald voor het ten laste gelegde misdrijf drie maanden gevangenisstraf of een zwaardere straf (doch minder dan 15 jaar dwangarbeid) is en zo de verdachte zijn verblijf in België heeft, moeten nog een aantal voorwaarden verenigd zijn; er moeten ernstige en uitzonderlijke omstandigheden bestaan die blijken uit de gegevens eigen aan de zaak of uit de persoonlijkheid van de verdachte; die omstandigheden moeten nauwkeurig omschreven worden in het aanhoudingsbevel en zij moeten de openbare veiligheid dermate raken dat de aanhouding in het belang van de openbare veiligheid vereist is.

Terecht eiste de wetgever voldoende waarborgen tegen elke onverantwoorde inbreuk op de persoonlijke vrijheid.

De verstrengde motiveringsplicht voor de onderzoeksrechter en de onderzoeksgerechten, die in 1973 werd ingevoerd, betekende — althans in theorie — een verdere bescherming tegen een al te voorbarige toepassing van de voorlopige hechtenis.

SENAT DE BELGIQUE**SESSION DE 1984-1985**

20 MAI 1985

Proposition de loi réformant la loi du 20 avril 1874 relative à la détention préventive

(Déposée par M. Weckx)

DEVELOPPEMENTS

La liberté est un bien précieux. C'est dire que l'application de la loi relative à la détention préventive est une question délicate. Il est évident que le recours à la mesure que constitue la détention préventive ne peut être envisagé que moyennant certaines conditions. Il faut qu'il y ait à l'encontre du suspect suffisamment d'indices de culpabilité.

Le suspect doit d'abord être interrogé, sauf en cas d'impossibilité.

Lorsque la peine sanctionnant l'infraction mise à charge de l'intéressé est un emprisonnement de trois mois ou une peine plus grave (mais inférieure à 15 ans de travaux forcés) et que le suspect a sa résidence en Belgique, d'autres conditions doivent encore être réunies; il faut aussi des circonstances graves et exceptionnelles résultant des éléments propres à la cause ou à la personnalité du suspect; ces circonstances doivent être spécifiées dans le mandat d'arrêt et intéresser à ce point la sécurité publique que l'arrestation s'impose dans l'intérêt de celle-ci.

C'est à juste titre que le législateur a voulu des garanties suffisantes contre toute atteinte injustifiée à la liberté individuelle.

Le renforcement de l'obligation de motivation instaurée en 1973 dans le chef du juge et des juridictions d'instruction constituait, du moins en théorie, une protection supplémentaire contre une application précipitée de la détention préventive.

Doch het heeft allemaal niet veel mogen baten. De groep der voorlopig gehechten is goed voor méér dan één derde van de totale gevangenispopulatie. En dat aandeel blijkt steeds verder te stijgen.

De vraag is hoe aan dit schrijnend probleem een oplossing kan worden gegeven. Het strikter toepassen van een strenge motiveringsplicht is zeker gewenst. Toch lijkt het mij aangewezen dat de wet op de voorlopige hechtenis op een meer fundamentele wijze wordt gewijzigd. Zo zou een verhoging van de strafmaat, die geldt als voorwaarde tot toepassing van de voorlopige hechtenis, zeer welgekomen zijn. In Frankrijk is het zo dat opdat iemand in voorlopige hechtenis zou kunnen worden geplaatst, hij moet verdacht zijn van een misdrijf dat wordt gestraft met een gevangenisstraf van minimum twee jaar. In Nederland, met in het algemeen mildere straffen, ligt de drempel zelfs op vier jaar (behoudens enige uitzonderingen).

Naast het te verwachten gunstig effect op de gevangenisoverbevolking, zijn de voordelen van het verhogen van strafdrempel gesitueerd op het vlak van de criminologische politiek.

Mineure delicten zouden niet meer in aanmerking kunnen komen voor het opleggen van een voorlopige hechtenis. Daardoor wordt verhinderd dat mensen onnodig uit hun sociaal-familiaal milieu worden gehaald om te belanden in een gevangenisomgeving die — zij het nog gezegd — weinig resocialiserend werkt. Contacten met de gevangeniswereld hebben zelfs vaak een omgekeerd effect en kunnen een begin betekenen van een echte « criminele carrière ».

Ook wordt verhinderd dat mensen omwille van een licht misdrijf het voorwerp zouden worden van een levenslange sociale sanctie : het etiket van ex-gevangene.

Door het verhogen van de strafdrempel wordt het ook mogelijk gemaakt dat er een effectieve toepassing zou komen van de niet-uitvoering van korte gevangenisstraffen.

Om al deze redenen wordt dan ook voorgesteld dat de voorlopige hechtenis nog slechts mogelijk zou zijn als het misdrijf waarvan de betrokken persoon wordt verdacht, kan bestraft worden met een gevangenisstraf van meer dan twee jaar.

H. WECKX.

**

VOORSTEL VAN WET

ENIG ARTIKEL

In artikel 1, eerste lid, van de wet 20 april 1874 betreffende de voorlopige hechtenis, worden de woorden « drie maanden » vervangen door de woorden « twee jaar ».

H. WECKX.

Tout cela n'a cependant pas servi à grand-chose. La catégorie des détenus à titre préventif représente plus d'un tiers de la population pénitentiaire totale. Et il apparaît que ce pourcentage ne cesse d'augmenter.

La question est de savoir comment résoudre cet incontestable problème. L'application plus sévère d'une stricte obligation de motivation est certainement souhaitable. Cependant, il me paraît indiqué de modifier d'une manière plus fondamentale la loi relative à la détention préventive. Un relèvement du degré de la peine qui conditionne l'application de la détention préventive serait dès lors très souhaitable. En France, pour qu'une personne puisse être placée en détention provisoire, elle doit être soupçonnée d'une infraction passible d'un emprisonnement de deux ans au moins. Aux Pays-Bas, où les peines sont en général moins sévères, le seuil est même fixé à quatre ans (sauf quelques exceptions).

Outre l'effet bénéfique escompté sur le plan de la population pénitentiaire, les avantages d'un relèvement du seuil pénal se situent au niveau de la politique dans le domaine de la criminalité.

Les infractions mineures ne devraient plus pouvoir entrer en ligne de compte pour une détention préventive. Cela empêcherait que des gens soient inutilement soustraits à leur milieu social et familial pour se retrouver dans un milieu carcéral qui, répétons-le, n'est guère resocialisant. Le contact avec la prison a même souvent l'effet opposé et peut marquer le début d'une authentique « carrière » criminelle.

On empêcherait également que, pour une infraction de peu de gravité, des personnes fassent l'objet, durant toute leur vie, d'une sanction sociale en portant l'étiquette d'ex-détenu.

Le relèvement du seuil pénal permet également une application effective de la non-exécution des emprisonnements de courte durée.

Pour toutes ces raisons, nous proposons donc que la détention préventive ne soit possible que si l'infraction dont est soupçonné l'intéressé peut être punie d'un emprisonnement supérieur à deux ans.

**

PROPOSITION DE LOI

ARTICLE UNIQUE

A l'article 1er, alinéa 1er, de la loi du 20 avril 1874 relative à la détention préventive, les mots « trois mois » sont remplacés par les mots « deux ans ».